

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph.D. ve věci

žalobce: I. S.
státní příslušnost: X
t. č. pobytem X

proti

žalované: Policie České republiky
Krajské ředitelství policie kraje Vysočina
sídlem Wolkerova 4448/37, 586 01 Jihlava

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 27. 9. 2022, č. j. KRPJ-114195-23/ČJ-2022-160022-SV,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá.**
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í:

I. Vymezení věci

1. Shora označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) byl žalobce zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a

o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“) na dobu 70 dnů za účelem správního vyhoštění. Dle žalobce by dostačovalo uložení mírnějšího donucovacího opatření. Také nebyla řádně odůvodněna délka zajištění.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Zajištění žalobce předcházela policejní kontrola dne 26. 9. 2022 na dálnici D1. K ní došlo po dopravní nehodě vozidla, jímž žalobce cestoval jako pasažér a jeho následném útěku do lesního porostu. U sebe měl občanský průkaz Turecka, neprokázal však oprávněnost vstupu a pobytu na území ČR. Žalobce byl proto zajištěn podle § 27 odst. 1 písm. d) a odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky (dále jen „zákon o policii“), a eskortován na policejní pracoviště k dalšímu šetření.
3. V rámci výsledku za přítomnosti tlumočníka žalobce uvedl, že z Turecka odešel se svojí manželkou G. dne 23. 9. 2022, neboť se jim tam nežilo dobře, neměli peníze. Má středoškolské vzdělání, doma pracoval v kebabu. Chtěli cestovat do Německa, žalobce tam má bratra s trvalým pobytem ve S. Z Turecka do EU cestovali za pomoci převaděče, popsal útrapy cesty. Do Turecka se vrátit nechce, chce se dostat do Německa, kde by chtěl požádat o azyl. Dne 27. 9. 2022 bylo s žalobcem zahájeno řízení o správním vyhoštění a téhož dne bylo o jeho správním vyhoštění rozhodnuto. Podle závazného stanoviska Ministerstva vnitra ze dne 27. 9. 2022 podle §120a zákona o pobytu cizinců je vycestování žalobce do Turecké republiky možné.
4. Zajištění žalobce odůvodnila žalovaná v napadeném rozhodnutí existencí obavy, že by žalobce zmařil výkon správního vyhoštění. K této obavě vedlo jednání žalobce předcházející zadržení (cesta do EU za pomoci převaděče za úplatu za účelem minimalizace rizika případné kontroly, bez cestovního dokladu a oprávnění k pobytu). Mírnější donucovací opatření podle § 123b zákona o pobytu cizinců žalovaná neshledala účelnými. Žalobce nemá na území ČR povolený pobyt, původně zde ani nechtěl pobývat, společně s ostatními spolucestujícími měl v úmyslu se přesunout do Německa. Žalobce nemá na území ČR ani možnost získat jakékoli legální zaměstnání a opatřit si tak finanční prostředky ke svému pobytu. Finanční prostředky, jimiž žalobce disponuje, nejsou dostatečné ke složení finanční záruky. Žalobce ani neuvedl žádné osoby, na které by se mohl ohledně finanční pomoci obrátit. Z uvedených důvodů neexistuje ani záruka, že by se žalobce osobně hlásil na policii v době policií stanovené (nemá zde hlášeny pobyt), a že by tedy mohl plnit povinnost se na adrese pobytu zdržovat, resp. že by se dostavoval na místo policií určené a že by s policií spolupracoval.
5. K době zajištění žalovaná uvedla, že je nejprve nutno ověřit totožnost žalobce a následně mu zajistit vydání nového cestovního dokladu. Tento proces trvá více než měsíc prostřednictvím zastupitelského úřadu Turecka. Tento proces trvá více než měsíc. Žalovaná dále přihlédla k době nutné pro zabezpečení přepravních dokladů. Ředitelství služby cizinecké policie (dále jen „ŘSCP“) obstarává letenku nebo vyjednává průvoz cizince přes jiné státy EU a zajišťuje policejní eskortu přes dotčené státy. Opětovně také komunikuje s domovským státem cizince ohledně jeho přijetí. Doba k zajištění všech těchto náležitostí se pohybuje v řádu několika týdnů až měsíců. Stanovení zajištění v délce 70 dnů je proto momentálně přiměřené.

III. Žaloba

6. Podle žalobce nebylo zajištění nezbytné, neboť v jeho případě postačovalo uložení mírnějšího opatření, tj. některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování podle §

123b zákona o pobytu cizinců. Volbou nejprísnejší možné varianty bylo zasaženo do práva žalobce na osobní svobodu podle čl. 8 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Žalobce se v minulosti nedopustil porušení právního řádu České republiky, a tudíž není důvod pochybovat o jeho důvěryhodnosti. V jeho případě by proto dostačovalo uložení povinnosti zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem pobytové kontroly. Žalobce nejednal účelově protiprávně, a proto neměl žalovaný důvod považovat jej za nespolehlivého.

7. Dále žalobce namítl, že stanovená délka zajištění (70 dnů) znemožňuje soudní přezkum zajištění v rozumných intervalech, k čemuž poukázal na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2012, č. j. 7 As 97/2012-26. Stanovená délka zajištění rovněž není dostatečně odůvodněna, nebyl specifikován konkrétní časový rámec jednotlivých kroků.

IV. Vyjádření žalované

8. Žalovaná uvedla, že se v napadeném rozhodnutí dostatečně zabývala možnostmi uložení zvláštních opatření. Z výpovědi žalobce vyplynulo, že Česká republika nebyla jeho cílovou destinací. Zaplatil převaděčům za cestu do Německa, kde chtěl získat lepší podmínky pro život. K tíži žalobce je i skutečnost, že po nehodě vozidla z místa utekl a snažil se před policisty skrýt v lese. Byl si vědom toho, že na území států EU vstupuje bez platného cestovního dokladu a oprávnění. Nebylo tedy na místě jej považovat za spolehlivého. Ve výpovědi žalobce vyjádřil svůj úmysl pokračovat ve své cestě do Německa a neopustit území EU. Nebyla zde proto záruka, že po zajištění všech potřebných náležitostí dobrovolně vycestuje zpět do domovského státu.
9. Napadené rozhodnutí obsahuje výčet konkrétních kroků, které povedou ke správnímu vyhoštění žalobce (s. 4 – 5). K tomu žalobce odkázal na judikaturu Krajského soudu v Brně a zdůraznil, že přiměřenost stanovené doby zajištění je vždy třeba zkoumat s přihlédnutím ke skutkovým okolnostem případu. Stanovená doba zajištění je přiměřená, neboť se jedná o kratší než obvyklou dobu zajištění (ta se pohybuje od 90 do 120 dnů) a činí tak méně než polovinu zákonem stanovené maximální lhůty. Z časového odhadu délky jednotlivých kroků vyplývá, že zajištění cizince by mělo trvat něco přes dva měsíce, čemuž stanovená délka zajištění odpovídá. Žalovaná se již dne 30. 9. 2022 obrátila na Ředitelství služby cizinecké policie s žádostí o ověření totožnosti žalobce a vystavení náhradního cestovního dokladu.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba je přípustná. Podala ji oprávněná osoba (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“) v zákonné lhůtě (§ 172 odst. 1 zákona o pobytu cizinců). O žalobě krajský soud rozhodl podle § 51 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 172 odst. 5 zákona o pobytu cizinců bez nařízení ústního jednání. Žalobce nařízení jednání nepožadoval a soud neshledal jeho konání nezbytným.
11. Žaloba není důvodná.
12. Žalobce byl zajištěn za účelem správního vyhoštění podle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců, tj. *z důvodu nebezpečí, že by mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění*, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo *vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání*.

13. Před rozhodnutím o zajištění je třeba vždy zvážit možnost využití mírnějších donucovacích opatření, tzv. alternativ zajištění. Ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí (dále jen „návrátová směrnice“) přitom vyplývá, že používání donucovacích opatření podléhá zásadám proporcionality a účinnosti, pokud jde o použité prostředky a sledované cíle (srov. bod 13 preambule návratové směrnice).
14. Žalobce namítal, že zajištění v jeho případě nebylo nezbytné, neboť mohl být považován za spolehlivou osobu. Soud proto přezkoumal, zda se žalovaná alternativami zajištění žalobce dostatečně zabývala a zda jsou její závěry správné, pokud v případě žalobce dospěla k závěru o jejich neúčinnosti. Dospěl přitom k závěru, že na obě otázky lze odpovědět kladně.
15. Podle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců počítá právní úprava s následujícími alternativami zajištění: a) povinnost oznámit policii adresu místa pobytu, zdržovat se tam, každou jeho změnu oznámit následující pracovní den policii a ve stanovené době se na adrese místa pobytu zdržovat za účelem provedení pobytové kontroly; b) složení peněžních prostředků ve volně směnitelné měně ve výši předpokládaných nákladů spojených se správním vyhoštěním; c) povinnost osobně se hlásit policii v době policií stanovené, nebo d) povinnost zdržovat se v místě určeném policií a ve stanovené době být v tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly.
16. Možnost uložení mírnějších donucovacích opatření je nutno zvažovat vždy na základě konkrétních okolností případu. Jak uvedla již žalovaná, žalobce přicestoval na území ČR bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu, čehož si byl vědom, a to za pomoci převaděče, tj. způsobem minimalizujícím kontroly jeho příjezdu. Poté, co došlo k nehodě vozidla, v němž žalobce společně s ostatními cizinci (mj. i se svou manželkou) cestoval, snažil se z místa utéct a skrýtl se před policejní hlídkou v lesním porostu. V rámci své výpovědi na policii pak vyjádřil svůj úmysl dostat se do Německa, na území ČR zůstat nechtěl, a do Turecka se též nechtěl vrátit. Z výpovědi žalobce a z okolností jeho příjezdu ani podle soudu nevyplývalo, že by v jeho případě bylo na místě uložení některé z alternativ zajištění, neboť zde byly důvodné obavy, že takový postup by nebyl s ohledem na sledovaný cíl (vycestování žalobce z území států EU) účinný. Jejich uložení by nedostačovalo k dosažení účelu zajištění a soud se nemohl ztotožnit s žalobcem, že bylo na místě jej považovat za důvěryhodnou osobu, u níž lze předpokládat spolehlivost a spolupráci s orgány policie.
17. Žalobce nedisponoval dostatečnými finančními prostředky, neměl v České republice žádné ubytování a neměl zde ani příbuzné nebo známé, kteří by mu mohli pomoci. Žalobce nemohl ohlásit adresu místa svého pobytu (a v tomto místě zdržovat), protože na území České republiky žádný pobyt neměl a nebyl na místě předpoklad, že by ho v dohledné době získal. Nepřicházela proto v úvahu ani uložení povinnosti hlásit se policii ve stanovené době. Tato povinnost totiž předpokládá existenci pobytu na území České republiky a to v případě žalobce splněno nebylo. Pokud žalobce nedisponoval dostatečnými finančními prostředky, nemohl si na území České republiky zajistit ubytování. S ohledem na situaci žalobce zde ani nebyl předpoklad, že by se za účelem získání potřebných finančních prostředků mohl na území ČR zaměstnat.
18. S ohledem na jednání žalobce, jež předcházelo jeho zajištění, zde zároveň byly důvodné pochybnosti o tom, že by se žalobce zdržoval v místě určeném policií a ve stanovené době

byl na tomto místě přítomen za účelem provedení pobytové kontroly. Žalobce vstupem na území ČR bez platného cestovního dokladu a oprávnění k pobytu porušil právní předpisy, přičemž jednal tak, aby tato skutečnost nebyla odhalena (cestoval za pomoci převaděče, před policií se následně snažil utéct, ukryl se v lesním porostu). Důvěryhodnost jeho osoby tak byla značně oslabena. Zároveň se nejednalo o tzv. zranitelnou osobu, u níž by případně tato alternativa zajištění připadala při podobných okolnostech v úvahu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 5. 2020, č. j. 7 Azs 417/2019-60). V případě žalobce, který je mladým mužem, bez zdravotních problémů, se proto omezení osobní svobody v zařízení pro zajištění cizinců, pro něž byly dány zákonné důvody, nejvíce nepřiměřeným.

19. Vzhledem k tomu, že žalobce nedisponoval dostatečnými finančními prostředky, nepřipadalo v úvahu ani složení peněžní záruky. Žalobce zároveň ani netvrdil, že by za něj mohl složit peněžní prostředky někdo jiný. Obdobně ve vztahu k alternativám zajištění argumentovala i žalovaná na s. 3 a 4 napadeného rozhodnutí. Její úvahy jsou s ohledem na konkrétní okolnosti věci dostatečné a závěr o tom, že v případě žalobce by uložení mírnějších donucovacích opatření bylo neúčelné, lze aprobovat.
20. Žalobce dále namítal nedostatečné zdůvodnění délky zajištění stanovené na 70 dní. Podle § 124 odst. 3 věta první zákona o pobytu cizinců má totiž žalovaná povinnost v rozhodnutí o zajištění stanovit dobu trvání zajištění s přihlédnutím k předpokládané složitosti přípravy výkonu správního vyhoštění.
21. Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, při odůvodnění stanovené doby zajištění (či jeho prodloužení) je nutno uvést, *„jaké všechny úkony bude pravděpodobně nezbytné provést k přípravě realizace správního vyhoštění konkrétní osoby. Dále lze nepochybně požadovat, aby správní orgán kvalifikovaně na základě svých zkušeností upřesnil v odůvodnění rozhodnutí svůj odhad, jak dlouho zabere provedení každého ze specifikovaných úkonů (např. obvyklá doba komunikace se zastupitelským úřadem země původu cizince, doba potřebná pro poskytnutí právní pomoci ze strany země původu). Správní orgán musí posuzovat uvedené otázky přísně individuálně, nikoliv paušálním odhadem“* (cit. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 10. 2011, č. j. 1 As 93/2011-79). Soud pak musí mít možnost přezkoumat, zda stanovení konkrétní doby trvání omezení svobody odpovídá individuálním okolnostem případu a zda nebylo svévolné. Současně platí, že čím delší je stanovená délka zajištění, tím intenzivnější je omezení základního práva na osobní svobodu a tím pečlivější musí být i zdůvodnění doby zajištění.
22. Požadavky na odůvodnění doby zajištění a určení časového rámce jednotlivých úkonů nutných k realizaci správního vyhoštění je nicméně nutno odvíjet od konkrétních skutkových okolností věci, přičemž v mnoha případech nebude možné trvat na uvedení konkrétní doby potřebné pro provedení každého konkrétního úkonu, zvláště za situace, kdy je realizace některých kroků závislá na součinnosti příslušných orgánů země, do níž má být cizinec vyhoštěn. V takových případech může být obtížné odhadnout, jak dlouho budou trvat jednotlivé úkony směřující k vyhoštění cizince. Obecně tedy postačí, pokud je v rozhodnutí logicky shrnuto, jaké konkrétní úkony bude třeba za účelem realizace vyhoštění učinit a jak dlouho by tyto úkony měly dle zkušeností žalované trvat (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2021, č. j. 6 Azs 18/2021 – 29, či ze dne 29. 3. 2019, č. j. 4 Azs 5/2019 – 25).
23. Krajský soud si přitom uvědomuje, že pro žalovanou může být v některých případech obtížné přesně odhadnout, jak dlouho budou trvat jednotlivé úkony směřující k vyhoštění cizince. Proto platí, že pokud žalovaná takovýto konkrétnější odhad učinit nedokáže, je

namíste z opatrnosti stanovit kratší dobu zajištění. Tím jednak umožní žalobci realizovat soudní přezkum v kratších intervalech a následně soudu umožní ověřit, zda žalovaná během této doby v řízení postupuje s náležitou pečlivostí, aktivně, svědomitě, a bez zbytečných průtahů, či zda zajištění cizince směřuje k jeho primárnímu cíli (viz rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 13. 8. 2021, č. j. 41 A 21/2021 - 32, bod 47, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2020, č. j. 1 Azs 143/2020-48, bod 24).

24. Žalovaná ve svém rozhodnutí uvádí, jaké úkony je třeba vykonat za účelem realizace vyhoštění žalobce. Odkázala nejprve na nutnost ověřit totožnost žalobce a zajistit vydání cestovního dokladu ve spolupráci s Velvyslanectvím Turecka. Tento proces je náročný a trvá více než měsíc. Poté je třeba zajistit přepravu žalobce (zajištění přepravních dokladů, dojednání policejní eskorty, komunikace s domovským státem), což žalovaná odhadla na několik týdnů až měsíců.
25. S ohledem na výše shrnuté judikaturní požadavky se jedná o odůvodnění hraniční. V konkrétních okolnostech této věci ho však ještě nelze označit za nepřezkoumatelné a nezákonné (nepřiměřené). Jedná se o prvotní zajištění žalobce a jeho délka byla stanovena v délce 10 týdnů od omezení osobní svobody žalobce, tj. v první polovině maximálního zákonného rozmezí pro zajištění. Z odůvodnění lze dovozovat, že několik týdnů potrvá fáze ověření totožnosti a zajištění cestovního dokladu, ve zbytku je pak nutno zajistit samotnou realizaci vyhoštění. Žalovaný osvětlil, z jakého důvodu nelze jednotlivé dílčí kroky odhadnout přesněji. Celkovou stanovenou dobu zároveň nelze s ohledem na úkony, které zčásti závisí na aktivitě Velvyslanectví Turecka, považovat za zjevně nepřiměřenou. Jde zároveň o dobu zajištění, která následuje obecně žádoucí praxi, aby žalovaná zajišťovala cizince spíše na kratší dobu, protože díky tomu v případě prodloužení zajištění dá průchod i právu cizinců na pravidelný periodický přezkum zajištění soudem podle čl. 5 odst. 4 Evropské úmluvy o lidských právech. Kratší doba zajištění si v tomto případě také nežadá odůvodnění v kvalitě, které by muselo dosahovat zajištění na více dnů (v praxi častých 90 – 120 dnů). Tomu odpovídá i zdrženlivější přezkum krajského soudu.
26. K námitce žalobce, že stanovená délka zajištění znemožňuje soudní přezkum zajištění v rozumných intervalech, lze odkázat na § 129a odst. 3 zákona o pobytu cizinců, podle něhož je cizinec oprávněn podat žádost o propuštění ze zařízení *nejdříve po uplynutí 30 dní od nabytí právní moci rozhodnutí o zajištění, rozhodnutí o prodloužení doby zajištění cizince nebo rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení, nepodal-li žalobu proti takovému rozhodnutí, nebo nejdříve po uplynutí 30 dní od právní moci posledního rozhodnutí o jeho žalobě proti rozhodnutí o zajištění cizince, rozhodnutí o prodloužení doby zajištění cizince nebo proti rozhodnutí o nepropuštění ze zařízení*. Soulad této právní úpravy s ústavním pořádkem shledal Ústavní soud v nálezu ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 12/19, v němž zohlednil i žalobcem odkazované rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2012, č. j. 7 As 97/2012-26.
27. Doporučení periodicity přezkumu v měsíčních intervalech Ústavní soud s odkazem na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva korigoval: *„Soudní přezkum zákonnosti zajištění dle ESLP ve skutečnosti nemusí být tak častý jako v případě vazby, a to s ohledem na rozsah přezkumu, který v případě zajištění nezahrnuje posouzení „nezbytnosti“ zajištění (rozsudek ESLP ze dne 2. 10. 2012 ve věci Abdulkhakov proti Rusku, stížnost č. 14743/11, odst. 214)*. V případě zajištění cizinců by měl být garantován dvou až čtyřměsíční interval periodické soudní kontroly ve smyslu čl. 5 odst. 4 Úmluvy. To v posuzované věci bylo splněno.

28. Lze doplnit, že žalovaná po zajištění žalobce činí kroky směřující k jeho vyhoštění – rozhodla o vyhoštění a bez zbytečného odkladu požádala ŘSCP o zprostředkování ověření totožnosti žalobce a zajištění cestovního dokladu.

VI. Závěr a náhrada nákladů řízení

29. Krajský soud dospěl ze shora uvedených důvodů k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, pro které by bylo na místě žalobě vyhovět. Žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).
30. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s.ř.s. Žalobce neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec její obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 14. listopadu 2022

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v.r.
samosoudkyně